

Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnan (III) kokous 1/2021

Aika 21.1.2021, klo 13.00–16.00

Paikka etäyhteydellä

Paikalla

Puheenjohtaja Mika Leppinen
Varapuheenjohtaja Joonas Gustafsson

Koiratoiminta

Tapio Eerola, Suomen Kennelliitto ry
~~(Pauliina Lehtola)~~

Kissatoiminta

~~Veikko Saarela, Suomen Kissaliitto
(Mari Vainionpää)~~

Hevostoiminta

Martti Tala
~~(Katja Hautala)~~

Eksoottisten eläinten harrastustoiminta

Jarmo Perälä
~~(Markku Varjo)~~

Seura- ja harrastuseläinten hyvinvointia koskeva tutkimus

Laura Hänninen, Helsingin yliopisto
~~(Tarja Koistinen, Luonnonvarakeskus)~~

Seura- ja harrastuseläinten pitoon liittyvä etiikka

Paula Hirsjärvi
~~(Elisa Aaltola)~~

Ruokavirasto

Sari Salminen
~~(Marjukka Anttila)~~

Käytännön eläinsuojeluvalvontatyötä tekevä viranomaisen

Maria Wahlfors, Pirkkalan ympäristöterveydenhuollon valvontayksikkö
~~(Jessica Löfgren-Eriksson, Etelä-Suomen aluehallintovirasto)~~

Vapaaehtoinen eläinsuojelutyö

Maria Lindqvist, SEY Suomen eläinsuojeluyhdistysten liitto ry
~~(Laura Uotila, Eläinsuojeluliitto Animalia)~~

Käytännön eläinlääkintätyö

Marika Melamies
~~(Suvi Heinola)~~

Seura- ja harrastuseläinkauppiat

Päivi Tiitinen
~~(Harri Ahokas)~~

Kuluttajat

Timo Niemi, Kuluttajaliitto Oy
~~(Santeri Pionimäki)~~

Pysyvät asiantuntijat

Tiina Pullola, maa- ja metsätalousministeriö
Saara Kupsala, eläinsuojeluasiamies

Pöytäkirja

1. Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13.00. Paikalla oli 10 jäsentä ja 2 varajäsentä sekä pysyvät asiantuntijat.
2. Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin pienin tarkennuksin.
3. Maa- ja metsätalousministeriöstä kerrottiin, että hallituksen esitys eläinten hyvinvointilain luonnokseksi tulee lausunnoille kevään aikana. Lausuntokierroksen alussa ministeriö järjestää yhdessä eläinsuojeluasiamiehen ja Eläinten hyvinvointikeskuksen kanssa webinaarin lakiehdotuksen sisällöstä ja olennaisimmista muutoksista. Kalastuslakia muutetaan kalojen ja rapujen lopetuksen osalta; lakimuutos tulee liiteläiksi eläinten hyvinvointilain esitykseen.

Ministeriö huolehtii neuvottelukunnan seuraavan toimikauden käynnistämisestä. Jäsenten nimeämispyyntö lähetetään piakkoin, ja ministeriö pyytää neuvottelukunnalta vinkkejä nimeämispyyntöjen jakelulistaa sekä hyvinvointilain lausunnon jakelua varten.

4. Eläinsuojeluasiamies Saara Kupsala kertoi, että eläinsuojeluasiamiehen verkkosivut julkaistaan viimeistään maaliskuussa. Eläinten hyvinvointilain lausuntokierroksen webinaari on suunnitteilla. Eläinsuojelujärjestöt ovat nostaneet vetoomuksella keskusteluun kissanpitoon liittyviä aiheita, kuten tunnistusmerkintä- ja rekisteröintikysymyksen. Kissojen merkintä- ja rekisteröintipakko ei näillä näkymin toteudu lähitulevaisuudessa. Koirien pakollisesta merkinnästä ja rekisteröinnistä saatuja kokemuksia toivotaan kuitenkin avuksi kissojen vastaavan rekisteröintikokonaisuuden toteutukseen. Koirarekisterin toteuttaja tulee jatkossa vastaamaan myös kissarekisteristä, ja kaikkien eläinlajien rekisteröintitoiminta keskitetään samaan rekisteriin. Rekisterinpitäjä tullaan kilpailuttamaan, ja Ruokavirasto hoitaa valmistelun käytännön toteutuksen.
5. Keskusteltiin kannanotosta kissojen vapaan ulkoilun lopettamiseksi. Sisältö ei saanut yksimielistä kannatusta jäseniltä, mutta kannanotto hyväksyttiin julkaistavaksi.
6. Neuvottelukunta on esittänyt Hippokselle kysymyksen ravihevosten suuvaurioiden tutkimuksesta:

”Eläinlääkäri, tohtorikoulutettava Kati Tuomola esitteli seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnan kokouksessa 2019 ravihevosten suu-terveys tutkimuksen tuloksia. Suomessa tehdyn tutkimuksen mukaan noin 80 %:lla ravihevosta todettiin suuvaurioita kilpailun jälkeen ja 20 %:lla vauriot luokiteltiin vakaviksi. Hevosista, joiden vauriot luokiteltiin vakaviksi, 5 % kilpaili uudelleen jo viikon kuluessa. Hippos kertoo vuoden 2020 toimintasuunnitelmassaan tekevänsä ravihevosten suu-terveydestä syventävän jatkotutkimuksen. Miten syventävä suututkimus on toteutettu ja millaisia tuloksia siitä on saatu? Onko ravihevosten suu-terveytilanne parantunut vuonna 2017 julkaistun tutkimuksen jälkeen?”

Hippoksen edustajan, neuvottelukunnan jäsen Martti Talan mukaan on hyvä, että aihe on nostettu esiin ja se on saanut julkisuutta. Hippos teettää tutkimuksen, jossa selvitetään muun muassa, ovatko suuvauriot yhteydessä kilpailutilanteeseen. Samalla toteutetaan kyselytutkimus hevosten hampaita hoitaville klinikoille ja eläinlääkäreille. Koronapandemia on viivästänyt tutkimuksen aloittamista, ja rahoitusta tutkimuksen toteutukseen joudutaan hankkimaan lisää. Ruokavirastossa on vireillä hanke, jossa hevosten suita tarkastetaan ravikilpailuissa viranomaisen toimesta.

Vuonna 2019 Hippos käynnisti pilottiluonteiset hyvinvointitarkastukset muutamalla raviradalla, mutta viranomaisohjeistuksen mukaisesti ne on korona-aikana keskeytetty. Niitä tullaan jatkamaan tilanteen salliessa. Aiemmissä tarkastuksissa huomautettavaa on löytynyt vain muutamalta hevoselta, mutta tarkastusten laatua on kritisoitu. Valvonta toimii Hippoksen mukaan raviradoilla hyvin sekä ennen starttia että sen jälkeen, sillä loukkaantumisten ja suuvaurioiden vuoksi on määrätty lukuisia hevosia kilpailukieltoon. Hippoksen sisällä tutkimuksen osalta keskustellaan vielä, toteutetaanko tutkimus tieteellisesti ja tilastollisesti pätevästi vai onko se luonteeltaan kevyempi selvitys. Vertaisarvioidun, tieteellisen tutkimuksen kriteerit täyttävä tutkimus olisi uskottavin.

Hevosten hyvinvointia on valvottava myös korona-aikana, vaikka viranomainen on määrännyt hyvinvointitarkastukset tauolle. Hippoksen suutarkastukset eivät ole yhtä tarkkoja kuin ELL Kati Tuomolan tutkimuksessa tekemät tarkastukset. Hevosten hyvinvoinnin kannalta tarkastuksia on tarpeen priorisoida. Suuvauriot liittyvät mitä todennäköisimmin raviurheiluun lajina, sillä ratsuilla suuvaurioita on todettu vähemmän kuin ravureilla. Hippoksen mukaan suuvaurioita on myös siitos- ja muilla hevosilla, joilla ei käytetä kuolaimia lainkaan, mutta näiden vaurioiden synty mekanismeja ei tarkkaan tunneta.

Vaurioiden paranemisnopeus on hevosen hyvinvoinnin kannalta oleellinen tieto. Suuvaurioiden tutkimiseen ja toteamiseen ei ole Suomen eikä Euroopan laajuista yhteisesti hyväksyttyä menetelmää, vaan tutkimuksia tehdään eri tavoin. Tietoa vaurioiden syntyhetkestä ja niiden paranemisesta ei vielä ole olemassa.

Hippoksen tutkimus käynnistyy kevään aikana, kun rahoitus selviää. Osa Hippoksen rahoituksesta tulee Veikkauksen voitoista, jotka lienevät jatkossa vähenemässä. Korvaavaa rahoitusta tarvitaan. Kaikissa raveissa on kuitenkin eläinlääkäri paikalla, joten ainakin pienimuotoista selvitystyötä pitäisi voida tehdä ja valvontaa tehostaa jo nyt. Suutarkastuksia tekevien eläinlääkärien on tarpeen saada koulutusta vaurioiden yhdenmukaiseen arviointiin. Eläinlääkärien aiemmat kirjaukset ovat näkyvillä kunakin ravipäivänä kilpailueläinlääkärillä. Hippos antaa suosituksia kilpailuissa käytettävistä varusteista ym. tarpeen mukaan.

Todettiin, että neuvottelukunta on saanut vastauksen kysymykseensä: tutkimus etenee ja konkreettisia toimenpiteitä on odotettavissa jo ennen kesää 2021. Puheenjohtaja toivoi Hippoksen pitävän neuvottelukunnan ajan tasalla tutkimuksen vaiheista esimerkiksi neuvottelukunnan facebook-ryhmän tai sähköpostin kautta.

7. Muut asiat: jäsenten kuulumisia

- Eläinten hyvinvointitutkijoita eläinlääketieteellisestä tiedekunnasta on mukana yhteiskuntatieteellisessä SILE-hankkeessa, jossa tutkitaan ”hiljaisten” toimijoiden ääntä lainsäädäntövalmistelussa. Tutkimusta rahoittaa strategisen tutkimuksen neuvosto, joka toimii Suomen Akatemian yhteydessä. Neuvottelukunta on yksi hankkeen sidosryhmistä.
- Kissaliitolla on käynnissä Terve rotukissa -kampanja ja suunnitteilla informointia mm. kissojen hyvästä hoidosta.
- Kennelliitto on julkaissut vuoden 2020 koirarekisteröintien määrät, jotka olivat historian suurimmat. Liitto ja muut koiratoimijat ovat kehittäneet sähköisen yhteydenpidon välineitä. Kennelliitolla ei ole tiedossa koronapandemian aiheuttamia ongelmia siinä, että koiria olisi hankittu liian kevyin perustein.
- Kuntien eläinsuojeluviranomaisille järjestettiin valvonnan kalibrointiharjoitus, jossa reagoitiin kuvitteelliseen eläinsuojelutapaukseen. Harjoitukseen osallistui kaksi kolmasosaa kunnallisista valvontaviranomaisista. Harjoituksen perusteella annettiin suosituksia mm. eläinsuojelutapauksen vireillepanon kriteereistä ja kiireellisyydestä sekä asiakirjahallinnosta.

8. Neuvottelukunnan toimikauden viimeinen kokous on 11.3.2021.

9. Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.12.